

פרי קודש הילולים

בס"ד • פרשת ויקהל תשפ"ד • גליון מס' 103 • שנה ג'

דברי תורה עני"י הספה"ק "קודש הילולים"

החפץ להתקרב לעבודת השי"ת יתן ד' חכמה בלבו להצליח בכך

היתה מעשה הקב"ה לגמרי, כמו שדרשו במדרש תנחומא (בעלזתך ה' וכדפירוש רש"י על הפסוק במדבר כה ה', 'כן עשה את המנורה', 'על ידי הקב"ה נעשית מאלה'), ממה שנאמר במעשה המנורה (לעיל כה, לא) "מקשה תעשה", שנתקשה משה במעשה המנורה, ואמר לו הקב"ה "טול כבר זהב והשליכהו לאור והיא מאלה נעשית", ולכאורה גם שאר כל כלי המשכן היו יכולים להיעשות כך. אך הטעם שציווה השי"ת שהחכמים יעשו אותם, כי ע"י שכל חכם לב אשר נשאו לבו לקרב אל המלאכה קיבל חכמה ותבונה ודעת לכל מלאכה, ויכלו כולם ללמוד מוסר השכל, שאם האדם מתאוה לעשות רצון אביו שבשמים, אזי יקבל ממרום רוח חכמה ותבונה שיוכל לעשות רצונו.

וזוהו הרמז בכתובים, "אלה הדברים אשר ציווה ד' לעשות אותם", אפילו ש"ששת ימים תעשה מלאכה" על ידי חכמה ותבונה שנתן השי"ת בלבם, והיה אפשר שתיעשה המלאכה לגמרי על ידי הקב"ה, כמו המנורה, אפילו הכי ציווה ד' שכל חכם לב בכס יבואו ויעשו את המלאכה. ומשום שהיה אפשר לומר, דאם כן אף בשבת יעשו את מלאכת המשכן, שהרי הכל הוא מעשה השי"ת, על זה אמר "וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לד'", ולכן אף לכם תהיה בו שבתה, ולא תעשו בו מלאכה.

(ד"א רס"ה; רע"ז; רפ"ה)

ויקהל משה ונגו' אלה הדברים אשר צוה ד' לעשות אתם.
ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש
שבת שבתון לד' כל העשה בו מלאכה יומת.
(שמות לה, א-ב).

יש לדקדק, למה אמר "אלה הדברים אשר צוה ד' לעשות אותם", הרי הציווי הוא להימנע ממלאכת המשכן בל"ט המלאכות, אשר ציווה ד' שלא לעשות אותם בשבת. עוד יש לדקדק באומרו "ששת ימים תעשה מלאכה", שמשמע תיעשה מעצמה, והיה לו לומר "תעשה". עוד יש לדקדק בלשון הכתוב, "שבת שבתון לד'", שהשבתה היא לד', וממשיך "כל העושה בו מלאכה יומת", והיה לו לומר "שבת שבתון לכם כל העושה בו מלאכה יומת".

ואפשר לפרש, דהנה מלאכת המשכן היתה מלאכת אומן ממש, והרי בני ישראל מזה מאות בשנים היו עבדים לפרעה, ועד לפני חודשים ספורים לא עבדו אלא בחומר ובלבנים ובכל עבודה קשה, ולא היו יכולים לעשות מלאכת מחשבת חרש וחושב ואורג [וכפי שהקשה הרמב"ן (לקמן פסוק כא ולעיל לא, ב), עיי"ש]. אלא שהשי"ת נתן בלב כל חכם לב חכמה, לעשות המלאכה, כמו שכתוב בהמשך הפסוקים.

והנה השי"ת היה יכול לעשות את כל הכלים בעצמו, כמו שהמנורה

יש ללמוד מהבהמות שחפצו לעשות רצון ד'

1. ועיין עוד שם עמ' שט.

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הגה"ק הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

"הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן, לומר שאינה היתה את השבת". על כן הוכיחו בגמרא שהכרוזה זו היתה בשבת, ועל כרחק לא הוצרך משה רבינו להכריז על איסור מלאכה גמורה לצורך המשכן, אלא האזהרה היתה על הוצאה שהיא "מלאכה גרועה".

וכמו שכתבו התוס' (שבת צו: ד"ה הוצאה), שאם לא הפסוק המפורש שהוצאה נקראת מלאכה לא היה מקום לחייב עליה, לפי שהיא מלאכה גרועה [כי לכאורה מה ההבדל בין הוצאה מרה"י לרה"ר שאסורה, לבין הוצאה מרה"י לרה"י שמותרת (תוס' שם ב. ד"ה פשט בעה"ב)]. וכן, שאילו היה נושא חפץ גדול כל היום ברשות היחיד לא מוחיב, ואלו הוציא בגרוגרת מרשות היחיד לרה"ר מוחיב (תוס' הרא"ש שם). וכיון שהוצאה היא מלאכה גרועה, היא אמינא דהאזהרה 'ששת ימים תעשה מלאכה' וגו' היא רק על מלאכה גמורה.

ומשעם זה הוצרכו לכאור בגמרא, שהפסוק 'ויצו משה וגו' אל יעשו עוד מלאכה' היה בשבת, על מלאכת הוצאה.

ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה וגו' ויכלא העם מהביא.

איתא בגמרא (שבת צו:), הוצאה גופה היכא כתיבא. אמר רבי יוחנן, דאמר קרא 'ויצו משה ויעבירו קול במחנה' וכו'. ומכאור שם, שמשם היה יושב במחנה ליה שהיא רשות הרבים, והכריז 'איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה וגו' ויכלא העם מהביא, שלא יוצאו ויביאו מרשות היחיד שלהם לרה"ר. והקשו עוד, מכאור דבשבת קאי, אולי ההכרזה היתה בימות החול, שלא יבאו עוד תרומה למשכן, כיון שהמלאכה הושלמה, כדכתיב 'והמלאכה היתה דים' וגו'. ע"ש בתורתו הגמ'.

והנה היה מקום לומר שההכרזה היתה שלא יעשו מלאכה ממש, וכמו שאכן פירש הרשב"ם [- ע"ד הפשט], אל יעשו עוד מלאכה, שהיו טוים בביתם, כדכתיב 'ויבאו מטוה', עכ"ל. אך לא היה אפשר לפרש כן, אלא אם הכריזו זאת בימות החול, להודיע שהמלאכה הושלמה, כי לאסור מלאכה בשבת, כבר הודיע להם משה רבינו, 'ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש, ופירש רש"י,

נטעי תנחומין

בשם צאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל די בכל אתר ואתר, משתתפים אנו כאבל הכבד על הסתלקותו של האי גברא רבא ויקירא, דחיל ומוקיר רבנן והוא גופי' צורבא מרבנן, דבוק ברכותיו וצוק"ל ודעתם היתה נוחה הימנו, רודף צדקה וחסד בגופו ובממונו, זכה ורבים זיכה באור תורת רבינו הגה"ק ז"ל בהיותו מעמודי התווך להוצאתו לאור עולם של הספה"ק "קודש הילולים"

הרה"ח ר' הילל דב"ר מנחם משה גאנץ ז"ל

(חתן הרה"ח ר' אליעזר ז"ל בן רבי אברהם יהודא ז"ל בן רבינו הגה"ק זצ"ל)

אשר נלב"ע בשם טוב ביום כ"א אדר א' לאחר שנות יסורים ומכאובים

ובזה אנו מביעים תנחומינו לאלמנתו החשובה שתבדלחט"א, בניו ובנותיו ואחיותיו ולכל משפחתו הי"ו

הרופא לשבורי לב יחבוש לכאבכם וינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תדעו צער. נשמתו תעלה לגני מרומים לחסות בצל כנפי השכינה, להמליץ טוב על כל בני המשפחה לטוב לכם כל הימים, עדי נזכה לראות בנחמת ציון וירושלים, בביאת גואל צדק, אבי"ר.

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים נא לשלוח בקשה לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com
כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.

דברי תורה

עפ"י הספה"ק "קודש הילולים" - המשך

שהרי הבהמות רוצות לעשות רצון השי"ת, כדכתיב לגבי נביאי הבעל בהר הכרמל, "ויקחו את הפר וגו'" (מלכים א' י"ב), ואמרו חז"ל (ילקוט שמעוני שם, רמז ריד), שכל ארבע מאות נביאי הבעל לא יכלו להזיזו ממקומו, עד שאמר לו אליהו, שייך וגם על ידו יהא קידוש ד', עיי"ש.

ואת זה רצו הנשים שטוו על גבי העיזים להראות, שכל אחד יכול ללמוד מהבהמות הללו², שאם הן קבלו חכמה שייעשה על ידן רצון השי"ת, ק"ו לאדם, שאם ידבנו לבו לקרבה ל המלאכה, יתנו בלבו חכמה ותבונה לעשות את המלאכה. (ה"א רס"ה: רע"ו)

אפילו שכל מעשי עבודת ד' נעשים כסייעתא דשמיא, הם נזקקים לזכות האדם

עוזרו אין יכול לו" (קדושין ל"ב), כמאמר כנסת ישראל, "השיבנו ד' אליך ונשובה" (איכה ה, כא), שישב אותנו אליו ואז נוכל לעשות תשובה. ואפילו הכי, כאשר האדם שב בתשובה, מחשיב לו השי"ת את עבודתו כאילו הכל נעשה על ידו, והיא נקראת על שמו.

וזהו הרמז, "ראו קרא ד' בשם בצלאל וגו' וימלא אותו רוח אלקים", שאפילו שהשי"ת מילא אותו רוח חכמה, וכל מעשה המלאכה הוא על ידו ית', מכל מקום נקרא הכל על שמו. ועל זה אמר המדרש, הה"ד "ארפא משובתם", אפילו שאני הוא שארפא להם, ואני הוא זה שמעורר אותם לשוב בתשובה, מכל מקום "אוהבם", ומצד אוהבתי אליהם, "נרבה", אני קורא את הכל על שם, כשיעשו תשובה. (ה"א רס"ה)

וְכָל הַנְּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לְבֵן אֶתְנָה בְּחַכְמָה מָזוּ אֶת הָעֵיזִים (לה, כו).
שִׁמְעֵל נְבִי הָעֵיזִים הָיוּ מוֹדִין אוֹתָם. (רש"י)

לכאורה מה הענין לטוות על גבי העיזים, ומה רצו אותן נשים חכמות לב להראות את אומנותן היתירה בזה.

ונראה לתרין, דאיתא במדרש (תנחומא ויקהל ד) על הפסוק בהמשך הפרשה (ל"א), "אשר נתן ד' חכמה ותבונה פְּהִמָּה", "שנתן הקב"ה חכמה בבני אדם ובבהמה". ונראה לומר, דהחכמה שנתן ד' בבהמה הוא כמבואר בפירושי רש"י הג"ל, שהרי בטבע העז שתברח ולא תניח שיטוו על גביה, אלא שניתן בהן חכמה ותבונה.

רְאוּ קְרָא ד' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל וְגו' וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים וְגו' (שמות לה, ל-לא).

הה"ד (הושע י"ה), "ארפא משובתם אוהבם נרבה". (שמות רבה כ"ה)

הנה במעשה המשכן היה מעשה נסים, שנתן השי"ת חכמה בלב כל חכם לב לעשות מלאכת חרש וחושב. והרי הם היו עבדים, שכל עסקם עד עתה היה בחומר ובלבנים, והאיך יוכשרו למלאכת אומן. אלא שהכל היה על ידי השי"ת, וברחמי ד' החשיב את המלאכה כאילו כולה נעשתה על ידי בני ישראל, ונקראה על שםם ולזכותם, כמו שנאמר (לעיל כ"ה) "ועשו לי מקדש".

וכן הוא לענין התשובה, שההתעוררות לתשובה והכח לשוב בתשובה ולהכניע את היצר הרע הכל ממנו ית', "ואלמלא הקב"ה

2. כדמציינו בנמרא (פסחים נ"ג, ב), שחנני מישאל ועזרי למדו ק"ו מהצפרדעים, שמסרו נפשם על קידוש השם.

עולו ואיתכנשו להילולא דצדיקא

מתארגנת קבוצה להשתטח על הציון של רבינו הגה"ק זצ"ל בסאסרענגען שברומניה ביום היארצייט בעז"ה ביום א' אדר ב' הבעל"ט.

לפרטים והצטרפות, ניתן לפנות להרב יצחק מנחם פולק 053.314.5058

לתשומת לב! - גם אלו הבאים בכוחות עצמם להשתטח על הציון ביום היארצייט - מוזמנים בואת להצטרף למעמדי התפילה והסעודות במלון סמוך למקום מנהלתו (סעודת סיום מסכת, וסעודת ר"ח) ולמעמד ההדלקה ברב עם. פרטים אצל הג"ל.

זכרון להולכים

נטפי דמעה אחר מיטתו של הרה"ח רבי הילל דב גאנץ ז"ל

מארה"כ הגיעה הידיעה המעציבה על פטירתו של ש"כ הרה"ח ר' הילל דב גאנץ ז"ל, כיום עש"ק לסדר 'לזכרון לפני ה' [פר' כי תשא], לאחר תקופה ארוכה של יסורים ומכאובים ה"י.

המנוח נולד בשנת תש"ז ברומניה, לאביו הרה"ח ר' מנחם משה ז"ל ולאמו מרת חנה דבורה ע"ה, בתו של הרה"ח ר' אליעזר זצ"ל ב"ר אברהם יהודא פאללאק, בנו של רבינו הגה"ק בעל קודש הילולים ז"ע. זוג' בזיוור של ר' מנחם משה היתה מרת רחל לאה הי"ד, גם היא בתו של הרה"ח ר' אליעזר. לדאבון הלב, היא וילדיהם נעקד"ה בשנות החורבן הנורא, ואז נשא את אחותה מרת חנה דבורה ע"ה. להוריו, התמימים והישרים ז"ל, אב ואם.

שבע, שם התגוררו באותם שרה פעסיל ע"ה, א"ר יצחק הילל דב למד בת"ת שהקימו לגלות למקום תורה, ובהיותו בן דוישנסקא בירושלים ע"ה"ק. תורה על טהרת הקודש חקקה לכל ימי חייו.

כל ימיו היה ר' הילל דב בן מסור ונאמן וקיים בהידור רב מצוות כיבוד ומורא בעלייתם לארץ הקודש התיישבו בבאר שנים גם הרה"ח ר' אליעזר, ובתו מרת גאנץ [אחיו של ר' מנחם משה] ז"ל. הילל שם חסידי סאטמאר, אבל בהמשך נאלץ שבע שנים בלבד נשלח ללמוד במוסדות מסירות הנפש של הוריו עבור לימוד על לוח לבו את אהבת התורה ולומדיה, לאחר מכן למד בשיבת סאטמאר קשר של קיימא בנפש רבו, כ"ק הגה"צ לימים נאב"ד ע"ה"ק ירושלים, ורבו השיב

בירושלים, שם נקשרה נפשו רבי משה ארי'ה פריינד זצ"ל, לו אהבה וחיבה יתירה. במשך

השנים אף זכה לשמשו, ולאורך כל השנים עמד לימינו בכל מפעליו לתורה וחסד, הקמת מוסדות הרמ"א, והוצאת ספריו. וזה לשון הגרמ"א זצ"ל בהקדמת ספרו 'עטרת יהושע' על סוגיות הש"ס: "והנני בזה בתודה וברכה לתלמידי היקר העומד לימיני בכל עת, מוהר"ר הילל דב גאנץ נ"י מברוקלין נוא יארק יצ"ו, העושה בכל לב להחזיק לומדי היכל הקודש דידן, כולל "ייטב לב" בפעיה"ק ירושלים תובב"א, במסירות ובנאמנות רבה. ומצוה גוררת מצוה, נתעורר לבו הטוב להעמיס על שכמו כל הוצאות הספר... ברוב פאר והדר". כשביקר הרה"ק בעל דברי יואל מסאטמאר ז"ע בארה"ק בשנת תשכ"ה, לא מש ר' הילל דב מאהלו, ועמד לשרת בקודש, שימוש תלמיד רבו, במשך כל שבועות הביקור.

לאחר נישואיו התגורר ר' הילל דב בבני ברק, למחיתו עבד במוסדות סאטמאר, וסייע רבות לרב הקהילה, הגה"צ רבי אברהם שלמה כ"ץ זצ"ל, מלפנים אב"ד רייסקווע. כמו כן היה מקורב למרא דאתרא הגה"ח רבי יעקב לנדא זצ"ל, ופעל בשליחותו בעניינים רבים להעמדת הדת וחומת הכשרות על תילו. בשנת תשל"ד עבר לגור בארה"ב של אמריקה, וגם שם נודע בעוסקו בצרכי ציבור לשם שמים, ובמעשי צדקה וחסד מופלאים, עם החיים ועם המתים. ביתו היה פתוח לרווחה להכנסת אורחים, ולתמיכה ועידוד נשכרי לב.

כאשר נודע לו שקרוביו, הרה"ח ישראל מרדכי ביקסנשפנר ז"ל, ויבדלח"ט הרה"ח אברהם אליעזר הוס הי"ו, עומדים להוציא לאור עולם את כתב יד זקנם רבינו הגה"ק ז"ע, נטל ר' הילל דב חלק בראש, והוזיל מכיסו אלפים ורבות למלאכת הקודש. מלבד נשיאתו בעול ההוצאות העריכה, הרי שהקדיש מכשרונותיו הברוכים שניחן בהם, וישב בצוותא עם העורך שיבדלח"ט, העיר והדריך במלאכת הקודש. זכות זו וודאי שתעמוד לו עם שאר זכויותיו, להוליכו ולהושיבו בצל עץ החיים.

עם רבו כ"ק נאב"ד ירושלים זצוק"ל בהושענא רבה תשנ"ד

בשנתיים האחרונות סבל המנוח ייסורים ומכאובים רבים, אחר שלקה באירוע מוחי חמור רח"ל. "מת בערב שבת סימן יפה לו". בהדי פניא דמעלי שבתא פרשת כי תשא, יומא דהילולא דהרה"ק הרבי ר' אלימלך ז"ע, השיב את נשמתו הטהורה ליצרה. בהלווייתו שיצאה במוצאי שב"ק מביהמ"ד סאטמאר בויליאמסבורג, קרא עליו כ"ק האדמו"ר שליט"א את דברי המדרש, "שאתה עומד וזוקף את ראשם", כי המנוח ז"ל זקף את ראשם של אברכים עמלי תורה, ושאר נצרכי עמך ישראל המרובים, והלך לפניו צדקו.

נטמן בביה"ח שבקרית יואל מאנרא, עד יעמוד לגורלו לקץ הימין. תנצב"ה. וימליץ טוב בעד אלמנתו החשובה שתבדלחט"א, בניו ובנותיו, אחיותיו וכל משפחתו.

לקראת יומא דהילולא של רבינו הגה"ק זצ"ל - א' אדר הבעל"ט
 כולנו מוסיפים בתורה ועבודת ד' לזכותו כפי שבקש, וזכותו הגדולה תגן בעדנו ובעד כל בית
 ישראל להוושע בדבר ישועה ורחמים, אמן.

לכל המעוניין

ניתן להשיג אצלינו את ההגדה המפוארת שיו"ל אשתקד
"הגדה של פסח - פרי קודש הילולים"
 מעוטר בפנינים יקרים, רעיונות ודרושים, מאת כ"ק רבינו
 הגה"ק רבי הילל פאללאק זצוקללה"ה
 מתאים למתנה, משלוח מנות ובעז"ה לקראת היו"ט פסח הבעל"ט

המעויין יפנה למערכת, בכתובת
office@Kodesh-Hilulim.com